

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.032/2022/7.

A felperes:

felperes neve Kft. (felperes székhelye)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Neuheiser Romuald Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Neuheiser Romuald ügyvéd; ügyvédi iroda címe.)

Az alperes:

alperes neve Kft. (alperes székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Ács és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Ács Balázs ügyvéd; ügyvédi iroda címe.)

A per tárgya:

Vállalkozói díj megfizetése és egyéb követelés érvényesítése

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Szegedi Törvényszék 7.G.40.011/2020/73.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

Alperes, 7.G.40.011/2020/74., valamint Gf.III.30.032/2022/3.

R É S Z Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezései közül az alperes 6 112 383 (Hatmillió-egyszáztizenkettőezer-háromszáznyolcvanhárom) forint és járulécai megfizetésére kötelezését – a teljes elsőfokú perköltségre is kiterjedően – hatályon kívül helyezi és ugyanezt a bíróságot az érdemi tárgyalási szaktól lefolytatandó új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 1 000 000 (Egymillió) forint másodfokú eljárási költséget.

A hatályon kívül helyezett rendelkezés vonatkozásában a felperes másodfokú eljárási költségét 150 000 (Egyszázötvenezer) forintban, míg alperesét 525 000 (Ötszázhuszonötezer) forintban határozza meg.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A tényállás

[1] Az alperes és a C... Zrt. közös konzorcium neve konzorciuma pályázati úton nyerte el a projekt száma számú projekt neve Projekt tervezési és kivitelezési munkálatainak elvégzését a FIDIC Sárga Könyv feltételrendszere szerint. A konzorciumvezető 2014. május 27. napján szándéknyilatkozatot adott ki, amelynek értelmében a víztisztító technológiával összefüggő előkészítési, tervezési, beszerzési és megvalósítási munkálatok koordinálási feladataival a felperest bízta meg.

[2] A 2014. október 27. napján megkötött vállalkozási szerződés alapján az alperes megrendelte a felperestől a projekt neve Projekt kivitelezési helyszínein (település 1 neve, település 2 neve, település 3 neve település 4 neve, település 5 neve, település 6 neve, település 7 neve, település 8 neve) a vízkezelő komplett beszállítását, a próbaüzem lefolytatását és a technológia igazolása érdekében egy kisminta kísérlet elvégzését. A szerződés 2. pontja szerint a teljesítés helye: „A projektben résztvevő települések vízműtelepei” A felperest megillető vállalkozói díjat a következők szerint határozták meg:

[3] Kikötötték, a vállalkozói díj átalányár. A próbaüzem során a vállalkozói díj első fele az első sikeres próbaüzem esetén válik esedékessé, a második fele az utolsó sikeres üzempróba után, 15 napos átutalással. A próbaüzem akkor minősül sikeresnek, ha a 201/2001. (X.25.) Kormányrendelet előírásai teljesülnek vas, mangán, arzén, ammónia, THM, AOX beltartalmak vonatkozásában.

[4] A vállalkozási szerződés megkötésével egyidejűleg egy „szállítási szerződés” megjelölésű külön szerződésben a felek megállapodtak abban is, a felperes a projekt vízkezelő rendszereihez tartozó szűrőanyagokat és adagoló berendezéseket biztosítja (leszállítja). Részletesen meghatározták az anyagok fajtáit, mennyiségét, azok ellenértékét, továbbá a klórozó berendezések (tartályok, vezérlők stb.) telepítési helyek szerinti mennyiségét és azok ellenértékét. E szolgáltatás összes díját 21 782 000 forint + áfa összegben állapították meg átalányáron. A felperest megillető díj tartalmazta a szállítási költséget a klórozók üzembe helyezési költségét, valamint a szivattyúk helyszínre történő szállítását és átadását.

[5] A konzorcium tervező alvállalkozója 2015. július hónapban – településenként, azonos tartalommal - próbaüzemi tervet, ideiglenes kezelési és karbantartási utasítást készített. A próbaüzem lefolytatását két szakaszra osztotta, az elsőben a vízkezelőtelepi technológia próbaüzemének feltételeit és annak ütemezését határozta meg. A terv rögzítette: „A próbaüzem I. szakaszának sikeres teljesítéséhez legalább 2 db sikeres bakteriológiai és 1 db sikeres kémiai vizsgálati eredmény szükséges, akkreditált labor által vett mintákkal igazoltan.... A próbaüzem első fázisa abban az esetben zárható le a harmadik hét végén, amennyiben a mérési eredmények megfelelnek a 201/2001. (X.25.) Kormányrendelet és módosításaiban foglalt vízminőségi paramétereknek, valamint a tisztított víz közegészségügyi szempontból kifogástalan. A próbaüzem első fázisának sikeres lezárulta után a víz a hálózatra engedhető, amennyiben a vállalkozó az eredményről a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Népegészségügyi és Szakigazgatási Szervezetét tájékoztatta és annak a hálózatra bocsátás ellen kifogása nincs, valamint a Mérnök szervezet a hálózatra bocsátáshoz, egyben a próbaüzem második szakaszának megindításához hozzájárulását megadta. A próbaüzem második szakasza során a tisztított víz a hálózatra engedhető, a hálózati vízigény szükséges mértékének megfelelően. ... A próbaüzem a hálózati vízminták akkreditált módszerekkel történő ellenőrzésekor ér véget. A hálózati mintavételezésnek ki kell elégítenie a 201/2001. (X.25.) Kormányrendeletben és módosításaiban foglalt vízminőségi paramétereket. A vízminőséget a most is használatos hálózati ponton kell vizsgálni.”.

[6] A konzorcium tervező alvállalkozója 2015 decemberében – településenként - próbaüzemi zárójelentést adott ki a vízműtelepek és a vízkezelési technológia próbaüzeméről. Ebben rögzítésre került: „... a kiépített vízműtelep és vízkezelési technológia próbaüzemeltetését a kivitelező konzorcium neve Konzorcium végezte, a víztisztító rendszert bedolgozta és szabályozta, valamint a kezelő személyzetet a tisztító rendszer üzemeltetésére betanította. ... Megfelelő üzemeltetés és rendszeres karbantartás mellett a vízműtelep a víztisztítás feladatainak ellátására alkalmas és biztosítani tudja az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X.25.) Kormányrendeletben előírt határértékek folyamatos betartását.”.

[7] Az illetékes kormányhivatal 2015 decemberében – településenként – határozatokat, illetve nyilatkozatokat adott ki, amelyek alapján a vízkezelő technológia próbaüzemi működésével kezelt víz, hálózatra történő termeléséhez hozzájárult, illetve igazolta, hogy az akkreditált laboratóriumi vízvizsgálati eredmények alapján a technológia által kezelt és a hálózatba vezetett ivóvíz minősége megfelel a 201/2001. (X.25.) Kormányrendeletben foglalt paramétereknek.

[8] Az illetékes kormányhivatal 2016. augusztus és szeptember hónapokban a kivitelezéssel érintett településeken a kiépített vízkezelő technológia próbaüzemének lezárásához határozatokkal hozzájárult a következő feltételekkel:

„A próbaüzem lezárását követő 6 hónapig (monitoring időszak) legalább 2 heti gyakorisággal akkreditált vizsgálatot kell végeztetni egyidejűleg a nyers vízből, a hálózatra menő ponton és a hálózaton kijelölt helyeken.

A vizsgálatok eredményeiről a kormányhivatalt tájékoztatni kell.

A monitoring időszaka alatt előadódó rendkívüli eseményről, illetve az elhárítás intézkedéseiről tájékoztatni kell a kormányhivatalt.

Az üzemi naplót naprakészen vezetni kell.”

A határozatok indokolása minden esetben tartalmazta, hogy a konzorcium 2015 decemberében kérte a kezelt víz hálózatra termelésének engedélyezését, ehhez településenként három eredményes vízmintát csatolt, amelyek megfeleltek a 201/2001. (X.25.) Kormányrendeletben előírt határértékeknek, erre tekintettel az engedélyeket a kormányhivatal megadta.

[9] A felperes feladatát a vízkezelő rendszer telepítése, komplett beszállítása és próbaüzemének lefolytatása képezte. A vízkezelő a vízellátó egység egy része, hozzá tartozik a víznyerés, kezelés, valamint a vízelosztás is, mely az adott településeken hálózaton keresztül történik. A telepen, illetve a hálózat kijelölt helyén vett vízminta vizsgálata és paramétereinek határérték alatti adatai igazolják a vízkezelő technológia alkalmasságát. A vízkezelő sikeres próbaüzeme a klórozó berendezések beépítése és üzembe helyezése nélkül nem lehetséges.

[10] A peres felek 2015. december 31. napján „Visszavásárlási megállapodást” kötöttek. Ebben megállapították, az alperes 2015. szeptember 21. napján 27 552 liter szűrőanyag neve szűrőanyagot vásárolt a felperestől 30 307 200 forint + áfa vételárért, 1 100 forint/liter + áfa egységáron azzal a kikötéssel, hogy a szűrőanyag tulajdonjogát az alperes a vételár kifizetésével szerzi meg. Az alperes a vételárat csak részben fizette meg. A leszállított szűrőanyagból 13,325 m³ kifizetetlen mennyiség nem került felhasználásra. Erre nézve a felek megállapodtak abban, hogy a felperes az eredeti 1 100 forint + áfa eladási áron visszavásárolja a 13,325 m³-nyi maradék szűrőanyagot. A visszavásárlásról az alperes számlát állít ki, de a számla összegét a felperes nem utalja át, hanem a szűrőanyag neve szűrőanyag eredeti eladási árával szemben számolják el. A peres felek 2016. január 19.

napján külön megállapodást kötöttek arról, hogy az egymással szemben kölcsönösen fennálló, 18 615 025 forint összegű tartozásuk-követelésük kompenzációval kerül kiegyenlítésre.

[11] A projekt neve Önkormányzati Társulás és az alperes konzorciuma 2015. december 4. napján megkezdte a projekt átadás-átvételi eljárását, amely 2015. december 22. napján eredményesen zárult, a létesítmények elkészültek, a feltárt hibalistában szereplő tételek javítását a konzorciumnak 2016. május 15. napjáig kellett elvégeznie.

[12] A peres felek között minhárom szerződés kapcsán elszámolási vita alakult ki. A felperes vállalkozói díjigényeit alperes azzal hárította el, hogy álláspontja szerint a már átutalt összegek fedezik a csak részleges felperesi teljesítések ellenértékét.

A felperes keresete, az alperes ellenkérelme és viszontkeresete

[13] A felperes keresetében kérte, a bíróság kötelezze az alperest 3 048 000 forint és ezen összeg után 2016. január 31. napjától, 31 750 000 forint és ezen összeg után 2019. május 26. napjától, továbbá 6 112 383 forint és ezen összeg után 2019. április 25. napjától a kifizetésig járó, a Ptk. szerinti mértékű késedelmi kamat megfizetésére.

[14] Kötelezze az alperest arra, hogy a birtokában lévő 13,325 m³ szűrőanyag neve szűrőanyagot adja ki, amennyiben erre természetben nincs módja, úgy fizessen meg kártérítés jogcímén 18 615 025 forintot, valamint ezen összeg után 2016. január 1. napjától a kifizetésig járó Ptk. szerinti mértékű késedelmi kamatát.

[15] Felperes tényállításként előadta, a projekt neve projekt alvállalkozó kivitelezője volt, az alperessel kötött szállítási, valamint vállalkozási szerződés alapján. Ezek teljesítéseként a kivitelezéshez szükséges speciális víztechnológiai rendszert, berendezést biztosította, illetve ezen technológia alkalmazásához szükséges klórozó berendezések leszállítását, beállítását vállalta, továbbá a technológia üzembehelyezését, próbaüzem indítását, próbaüzem lebonyolítását, valamint a kezelők oktatását és használati utasítás készítését.

[16] Mindkét szerződésben a vállalkozói díj átalányárban került meghatározásra. Állította, 2015. év végéig a szerződésekben vállalt kötelezettségeit maradéktalanul teljesítette. A klórozó berendezéseket teljeskörűen nem tudta beállítani, mivel az elhelyezésre szolgáló helyiségek nem kerültek teljeskörűen biztosításra, a projekttel érintett két helyszínen. Ott csak ideiglenes telepítés történt betontálcákra, vezérlő automatika nélkül. Erre tekintettel azonban a proforma számlákban szereplő eredeti követelési összegeket arányosan csökkentette. A ténylegesen elvégzett kivitelezéssel, illetve beállítással összefüggésben 6 112 383 forint megfizetését kérte ezen a jogcímén, figyelembe véve az alperes előlegfizetését is.

[17] A próbaüzem indítást, az első visszamosást, aktiválást szintén elvégezte, ezt az alperes el is ismerte, azonban a 2 400 000 forint + áfa összeget ezen a jogcímén mégsem fizetett meg.

[18] A vállalkozási szerződésben írt próbaüzemet lebonyolította, ezért a próbaüzem sikerdíja, 25 000 000 forint + áfa is megilleti.

[19] Jogállításként a Ptk. vállalkozási szerződésre vonatkozó jogszabályhelyeire hivatkozott, illetve a kártérítésre vonatkozó szabályokat is felhívta. A kiadásra irányuló keresetrész tekintetében tényállításként előadta, a technológiához szükséges szűrőanyagokat leszállította az alperesnek, aki azok vételárát csak részben – mintegy felét – fizette meg. A kivitelezést követően a keresetlevélben megjelölt mennyiségű szűrőanyag maradt ki, amely tekintetében a felek között visszavásárlási szerződés jött létre, ehhez a vételár fizetési kötelezettséget kompenzációval lehetett teljesítenie, így további díjfizetés nélkül köteles az alperes részére kiadni a szűrőanyagot, amelyre azonban nem került sor.

[20] Amennyiben a szűrőanyag nem áll az alperes rendelkezésére, úgy annak értéke megtérítése iránt terjesztett elő vagylagos keresetet, amely pénzbeli marasztalásra irányult.

[21] A felperes bizonyítási indítványként az általa becsatolt okirati bizonyítási eszközök ismertetését kérte, tanúbizonyítást indítványozott a próbaüzemek lefolytatásának igazolására. Emellett állítási és bizonyítási szükséghelyzetre hivatkozva kérte az alperest meghatározott jegyzőkönyvek, mintavizsgálati eredmények kiadására kötelezni, továbbá szakértői bizonyítás elrendelésére tett indítványt. Kérte, a bíróság az alperes magánszakértői vélemény felhasználására tett indítványát utasítsa el. Ezt azzal indokolta az azt elkészítő személy nem igazságügyi szakértő, emellett felmerült elfoglaltsága is, mivel más projekteken az alperes megbízása alapján már eljár. Indítványozta a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei ÁNTSZ megkeresését a próbaüzemi naplók megküldése céljából.

[22] Az alperes kérte a kereset elutasítását, egyúttal viszontkeresetet terjesztett elő. Ellenkérelmében a felperes keresetét mind tény, mind jogalapjában, valamint összecszerűségében vitatta. Állította, a felperes a vállalt kötelezettségeit szerződésszerűen nem teljesítette. Így a klórozó berendezések teljes szerződött mennyiségét nem szállította le és nem is szerelte be. A próbaüzemet a teljes vízhálózaton nem folytatta le. A szerződés téves értelmezése az, hogy a felperesnek ez a kötelezettsége kizárólag a vízkezelő technológia tekintetében állt fenn, miután a próbaüzem akkor minősül sikeresnek, ha a 201/2001. (X.25.) Kormányrendelet előírásai szerint, vagyis az egész hálózaton teljesülnek a vas, mangán, arzén, ammónia, THM, AOX vonatkozásában. Mindebből következően sem a klórozókkal összefüggő díjazásra, sem pedig a sikerdíjra alperes nem tarthat igényt. Nem igazolt az a tény, hogy a felperes a klórozók beszereléséhez alvállalkozót vett igénybe, akinek kifizette az áthárítandó díjat. Utalt arra, egy 2019-es szerződésminta került csak becsatolásra ebben a körben. A fel nem használt szűrőanyagot visszavásárolta a felperes, a felek elszámoltak, a szűrőanyagot a felperes elszállította, ezt bizonyítja, hogy az alperes ügyvezetője a kompenzációt engedélyezte.

[23] Alperes viszontkeresetet is előterjesztett, amelyben kérte a bíróságot, kötelezze a felperest 58 921 594 forint, valamint ezen összeg után a viszontkereset-levél kézhezvételétől a kifizetésig terjedő időre a Ptk. 6:155. §-a szerinti mértékű kamat megfizetésére. Alperes állította, a felperes szerződésszegést követett el, a próbaüzemet teljeskörűen nem folytatta le, emiatt többlet-munkavégzés vált szükségessé, a kormányhivatal

előírása szerint mintegy 6 hónapi időtartamban kellett folytatnia a további próbaüzemet, illetve 6 hónapos monitoring időszakot is elrendeltek. Az ÁNTSZ előírásoknak megfelelően azt mindaddig tovább kellett folytatnia, amíg a hálózaton a megfelelő minőségű ivóvíz nem vált biztosítottá. A próbaüzemet más alvállalkozókkal kellett lefolytatnia, így ebből eredően többlet költségei merültek fel, amelyben szerepel a más alvállalkozóknak kifizetett vállalkozói díj, a saját munkavállalóinak a bérköltsége és az erre eső járulékok, továbbá a plusz mintavételek költsége. Erre alapított kárigényét 54 256 594 forintban határozta meg. A felperes a klórozókat sem a szerződés szerinti mennyiségben szállította le. Alperes megjelölte azon településeket, amelyek esetében erre nem került sor, ezért más vállalkozó bevonásával kellett ezen munkarészeket befejeznie. Az ezzel összefüggésben felmerült többletköltségét 4 665 000 forintban jelölte meg.

[24] Bizonyítékként az általa benyújtott okiratokra hivatkozott, és az alperesi ügyvezető, továbbá a próbaüzem befejezését elvégző egyéb alvállalkozók tanúkénti meghallgatását kérte, emellett magánszakértői vélemény felhasználására tett indítványt.

[25] A felperes kérte a viszontkereset teljes körű elutasítását, vitatta annak mind ténybeli, mind pedig jogalapját. Állította, a kivitelezést szerződésszerűen elvégezte, különös tekintettel a próbaüzemre. A teljes projektre vonatkozó próbaüzemi tervben foglaltak alapján a próbaüzem két fázisból tevődött össze, az első esetében a technológián előállított vizet nem engedik rá a hálózatra, azt egyáltalán nem is használják fel, majd a második ütemben kerül sor arra, hogy a technológia már a hálózatra termel. A szerződés értelmében az első ütemre vonatkozó próbaüzemi tevékenységet kellett ellátnia, erre az a tény is utal, hogy a szerződésben eleve mindenfajta költség nélkül határozták meg ebben a tárgykörben az erre jutó díját. Ebből következően az alperes szerződésszegésre történő hivatkozása megalapozatlan és a próbaüzem második üteme során felmerült költségek megtérítése iránti igény alperessel szemben nem érvényesíthető, miután ez nem képezte a szerződésük tárgyát, nem esett az általa teljesítendő műszaki tartalom körébe.

Az elsőfokú bíróság döntése és indokai

[26] Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 40 910 383 forintot, valamint ezen összeg 3 részösszege után külön-külön meghatározott kezdő időpontoktól számított törvényes mértékű késedelmi kamatot. Kötelezte továbbá az alperest, 15 nap alatt adjon ki a felperesnek 13,325 m³ szűrőanyag neve szűrőanyagot 18 615 025 forint értékben. A bíróság ezt meghaladóan, a szűrőanyag neve szűrőanyag ellenértékére vonatkozó vagylagosan előterjesztett marasztalási keresetet, valamint a viszontkeresetet elutasította. Kötelezte az alperest a felperes elsőfokú eljárási költségeinek megtérítésére.

[27] A bíróság ítéletének jogi indokolásában elsődlegesen a peres felek között megkötött vállalkozási szerződésben rögzített nyilatkozatok Ptk. 6:8. § (1) bekezdés szerinti értelmezésére tért ki, alkalmazva a Ptk. 6:86. § (1) bekezdés szabályát is. A próbaüzem lefolytatására kötött vállalkozási szerződés vitatott műszaki tartalmát a szakértői vélemény megállapításaira is figyelemmel úgy minősítette, hogy a felperes próbaüzem teljesítési kötelezettsége nem a teljes ivóvíz hálózatra, hanem annak első szakaszaként a vízmű telepre

és a víztisztító berendezésre vonatkozott. A próbaüzem fogalmát meghatározva rögzítette; az általában az átadás-átvételt megelőzően, vagy az eljárás során történik meg, amikor a teljesített létesítmény még nem az eredeti rendeltetésének megfelelő műveletet végzi. A próbaüzem esetén a teljes létesítmény egyes részeinek, alrendszerének összehangolt rendeltetésszerű működését vizsgálják, ekkor kell meggyőződni arról, hogy a berendezés alkalmas-e a rendeltetésszerű üzemelésre. A peradatokból a bíróság kiemelte, hogy a próbaüzemi tervekben a konzorcium alvállalkozó tervezője is két szakaszra osztotta a próbaüzemet, ennek első része a felperes által a vízműtelepen kiépített vízkezelő technológiára vonatkozott. Ezt további 4 ütemre bontották és ezen első szakaszban végzendő próbaüzem sikerességétől tették függővé a próbaüzem második szakaszának lebonyolíthatóságát, melybe már beletartozott a kiemelt és kezelt víz hálózatba vezetése, vagyis a hálózati próbaüzem. A felperesi alvállalkozó kötelezettsége a bíróság megállapítása szerint kizárólag a konkrétan meghatározott technológiai-szerelési tevékenységre vonatkozott, melyet a vízműtelepen valósított meg. A bíróság e körre szűkítve vizsgálta azt, hogy a felperes szerződéses kötelezettségeit szerződésszerűen teljesítette vagy történt-e szerződésszegés.

[28] A kereseti kérelem egyes tételeit követve elsődlegesen a próbaüzemre indítás, az első visszamosás, aktiválás tevékenységek körében a bíróság abból indult ki, hogy az alperes ezek elvégzését nem vitatta, ezért a Pp. 203. § (2) bekezdés alkalmazásával a felperesnek járó vállalkozói díjat 2 400 000 forint + áfa összegben a szerződés alapján megállapíthatónak találta.

[29] A próbaüzem lebonyolításáért járó ún. sikerdíjat (25 millió forint + áfa, bruttó 31 750 000 forint) ugyancsak megítélhetőnek találta a bíróság a próbaüzemi zárójelentések és a kormányhivatali határozatok alapján, melyek azt a tényállást támasztották alá, hogy a vízműtelepeken a próbaüzemek határidőben eredményesen lefolytak. A szerződésben kikötött irányadó kormányrendelet előírásainak megfelelő paraméterű ivóvíz biztosítását a vízműtelepeken a szakértői vélemény megerősítette. A bíróság irrelevánsnak tekintette, hogy az illetékes kormányhivatal a kivitelező konzorcium számára monitoring időszakot írt elő, mivel az nem a kiemelési ponton egyébként szabályszerű paraméterekkel rendelkező víz vizsgálatára vonatkozott, hanem az ivóvízhálózatot érintette. A bíróság megjegyezte, az alperes a felperes hibás teljesítésére e körben nem is hivatkozott, kizárólag a próbaüzem lefolytatásának tényét vitatta. A felperes szerződés szerinti teljesítésének tényét azonban a teljes bizonyító erejű magánokiratok alátámasztották.

[30] A klórozóberendezések vételárát és beszerelési költségét ugyancsak a kereseti kérelem szerint megítélhetőnek találta a bíróság felperes javára. Felperes szerződésszerű teljesítését az általa állított volumenben a csatolt okirati bizonyítékok és a szakértői vélemény alátámasztotta, a bíróság e körben kiemelte a szakvéleményből, hogy a próbaüzem nem lett volna lefolytatható a klórozótartályok nélkül.

[31] A bíróság a szűrőanyag neve szűranyag kiadását ugyancsak még fennálló, esedékes alperesi kötelezettségnek tekintette. Ezzel kapcsolatban kitért arra, a vételár kiegyenlítéséig a tulajdonjogot a felperes fenntartotta, az alperes pedig a teljes vételárát nem fizette meg, így a kiadni kért mennyiségen valójában nem is szerzett tulajdonjogot. Lényegét tekintve a visszavásárlási megállapodás szükségtelen volt, a felperes enélkül is követelhetette az anyag kiadását. A bíróság megjegyezte, a szerződés megkötésére feltehetőleg

könyveléstechnikai okok miatt került sor, így vált lehetővé a kölcsönösen fennálló követelések beszámítása folytán az alperes fizetési kötelezettségének megszüntetése. Érdemben azonban a fennmaradó szűrőanyag mennyiség tulajdonosa továbbra is felperes volt, aki tulajdonosként a birtoklásra jogosult, az alperes jogalap nélküli birtokosként köteles annak kiadására. A bíróság kitért még arra, a kompenzálás utólagos alperesi engedélyezése alkalmatlan annak bizonyítására, hogy az alperes a fel nem használt szűrőanyagot már ekkor átadta felperesnek. Ez az okirat kizárólag könyvelési felhasználásra szolgáló nyilatkozatokat tartalmaz. Az alperes további bizonyítást ebben a körben nem terjesztett elő, melyet a terhére értékelt a bíróság.

Az alperes fellebbezése és a felperes fellebbezési ellenkérelme

[32] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen kérve annak megváltoztatását és a kereset teljes egészében történő elutasítását, egyúttal a viszontkereset tárgyában az érdemi tárgyalás lefolytatását és e körben határozat hozatalát. A másodlagos fellebbezési kérelem a kereset elutasításán túl a viszontkereset tárgyában az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatása iránti kötelezésére irányult.

[33] Alperes fellebbezésének indokolásában elsődlegesen a marasztalásösszezszerűségi pontatlanságára hívta fel a figyelmet. E tekintetben utóbb az elsőfokú bíróság külön végzéssel ítéletét kijavította és a három marasztalási részösszeg összeadását helyesbítve 40 910 383 forintra módosította a marasztalási főösszeget, melyet számszakilag az alperesi fellebbezéssel egyezően vezetett le.

[34] Az ítélet indokolását illető érdemi fellebbezési hivatkozások körében az alperes a jogvita eldöntésének fő kérdését a próbaüzem fogalmának értelmezésében jelölte meg. A vállalkozási szerződés rendelkezéseit idézve kiemelte, sikeresnek csak akkor tekinthető a próbaüzem, ha a 201/2001. Kormányrendelet előírásai teljesülnek az ott meghatározott összetevő anyagok vonatkozásában. A kormányrendelet azonban kifejezetten rögzíti, hogy a vízkivételi helyen – vagyis ahol emberi fogyasztás céljára rendeltetésszerűen vételeznek vizet – kell az előírások szerinti beltartalomnak teljesülnie. Csak a kormányrendelet előírásainak megfelelés esetén jár a sikerdíj, amely egyébként oszthatatlan szolgáltatás, vagyis mind a nyolc vízmű emberi fogyasztás céljára alkalmas vizet kell, hogy előállítson ahhoz, hogy ezen díjra a felperes jogszerűen igényt tarthasson.

[35] A szakértői vélemény megállapításait illetően alperes hangsúlyozta, a szakértő nem mondta ki, hogy a teljes próbaüzemért nem állt volna fenn a felperes felelőssége, csupán arra tért ki, hogy a vízművekért bizonyosan felelt. A szakértő azt is megjegyezte, hogy ez a kérdés jogi természetű. Alperes felhívta a figyelmet továbbá arra, hogy a szakértő szerint az időpontok nem állnak összhangban a szerződésben előírt próbaüzem időtartamával, ezzel a szakértő kijelentette, hogy a felperes nem szerződészerűen teljesített, ugyanis nem olyan időtartamban végezte el a próbaüzemet, amit a szerződés előírt. A próbaüzemi tervben rögzített határidőket szakaszonként megjelölte alperes, állítva, hogy azok azért hosszabb időtartamúak, mert a teljes próbaüzemre kalkulált. A szakértő ezzel kapcsolatban nem tudott érdemi ellenérvet felhozni, úgy nyilatkozott, hogy ez csak feltételezés. A próbaüzem időtartamának figyelembe vételén túl azt is vizsgálni kell, hogy azokat ténylegesen ki végezte

el. A felperes mindössze három útnyilvántartási lapot csatolt, melyet saját maga állított ki, tevékenységére nézve az önkormányzati megrendelők igazolása nem áll rendelkezésre. Az okiratok alperesi álláspont szerint nem megfelelő bizonyító erejűek. Emellett a teljes munka elvégzésének igazolására azért sem alkalmasak, mivel több héten keresztül nyolc vízműtelepen napi 8 órában kellett volna próbaüzemet lefolytatni.

[36] Az ítélet próbaüzemre vonatkozó megállapításait illetően alperes kifejtette, a bíróság nem helytállóan értékelte a szakértői véleményt, mely kimondta, nem állapítható meg egyértelműen, hogy nem felelt a felperes a teljes hálózatért. Kiterjesztő, téves szerződésértelmezésnek minősítette azt a bírósági megállapítást, mely szerint nem vonható arra következtetés, hogy a felperes a teljes ivóvízhálózat próbaüzemének lebonyolítását vállalta volna. Hangsúlyozta, a próbaüzemet, mint egységes egészt kell kezelni, a felek szerződésben nem differenciálták szakaszonként a próbaüzemi tevékenységet. Életszerűtlen, hogy a próbaüzem több szakaszra bontásának ismeretében a felek úgy kötöttek szerződést, hogy akarataik csak a próbaüzem első szakaszára terjedt volna ki. Ha a felek akarata arra irányult, hogy csak bizonyos szakaszokért feleljen a felperes és azokat végezze el, akkor ennek kifejezett feltüntetésével kellett volna szerződést kötniük.

[37] Az ítélet figyelmen kívül hagyta a szakértői vélemény azon megállapításait, melyek szerint nem a szerződésben vállalt időtartamon keresztül végezte a felperes a próbaüzemet, és hogy ezáltal a nem szerződésszerűen teljesített. Ezen megállapítás irratellenessége miatt eljárásjogi jogszabálysértés is felmerült az ítélet indokolása kapcsán. Az alperes külön hangsúlyozta, a felperes feladata a teljes próbaüzem elvégzésére terjedt ki, ehhez képest a szakvéleményből megállapítható, hogy még a telepi próbaüzemi szakaszt sem végezte el megfelelően. A szerződés 1/2. pontja szerinti próbaüzem-indítással kapcsolatos felperesi tevékenység elvégzését 2020. április 30. napján benyújtott ellenkérelmének 13. oldalán vitatta, az ezzel ellentétes ítéleti megállapítás téves. A felperesi tevékenység alátámasztására csatolt útnyilvántartásokkal kapcsolatban felhívta még a figyelmet arra, hogy azok nem a keresetlevélhez kerültek csatolásra, hanem a per során a perindítást követő 4 hónappal később, mely ugyancsak kétséges teszi azok bizonyító erejét. Ezen szerződési kötelezettség körében is a felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a vállalt műszaki tartalmat teljeskörűen, szerződésszerűen teljesítette, illetve a klórozók esetében az általa megjelölt mértékben teljesített. A felperes által csatolt útnyilvántartási lapok azonban erre nem alkalmasak. Alperes sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a tanúbizonyítási indítványokat mellőzte és még a felek törvényes képviselőit sem hallgatta meg együttesen az eljárás során. Ez nélkülözhetetlen lett volna a szerződéskötés körülményeinek tisztázása érdekében, a szerződés tartalmi értelmezésére nézve is az azt aláíró törvényes képviselők tudtak volna részletes információkkal szolgálni.

[38] Külön kitért arra, hogy a próbaüzemi zárójelentések, illetve a kormányhivatali határozatok nem a felperes szerződésszerű teljesítését igazolják, hanem azokban a kivitelező konzorcium kapott igazolást a próbaüzem első fázisának teljesítéséről. A felperesnek saját magára nézve kiállított jegyzőkönyvekkel, teljesítési igazolásokkal kellene alátámasztania szerződésteljesítési teljesítményét. Az alperes ezzel szemben viszontkeresetéhez több okiratot is csatolt, amivel igazolta, ő maga, valamint a vele szerződött Z... Zrt., és személy 1 neve egyéni vállalkozó végezte a próbaüzemeket. Ezeket a bizonyítékokat a fellebbezésben is tételesen felsorolta. Az alvállalkozóknak adott teljesítési igazolások, vízmintavételi jegyzőkönyvek ezt támasztják alá, valamint a monitoring időszakot lezáró kormányhivatali határozatok is ide sorolhatók. Felperes által becsatolt próbaüzemi zárójelentések 11.

pontjában található összefoglalás szerint a próbaüzemeltetést a kivitelező konzorcium neve konzorcium végezte.

[39] A klórozókkal kapcsolatos szállítási szerződésből eredő követelést sem tekintette alperes megalapozottnak. A felperes e körben a per során nem csatolt teljesítést alátámasztó dokumentumot, az évekkel később kiállított számla pedig nem alkalmas ilyen teljesítés igazolására, azt az alperes már ekkor vitatta és visszaküldte. Felhívta a figyelmet a szakvélemény azon megállapítására, mely szerint felperes maga is elismerte, bizonyos helyeken, ahol megfelelő helyiség nem állt rendelkezésre, nem tudta beszerezni a klórozót. Az ítéleti megállapítással szemben alperesi álláspont szerint felperes semmilyen bizonyítékot nem csatolt annak alátámasztására, hogy az egyes településeken milyen szerződés alapján, pontosan mikor és mit teljesített a klórozórendszerek tekintetében. Átadási dokumentáció hiányában teljesítési igazolás sem volt kiállítható ezekre nézve. A szakértő maga is megerősítette, hogy a klórgáz rendszere, gépkönyvei, garancialapjai, kezelési-karbantartási utasításai nem állnak rendelkezésre, azok üzemeltetők részére történő átadásáról nincs információ.

[40] Alperes hangsúlyozta, viszontkeresetében számszakilag részletesen levezette, hogy a felperes pontosan mit teljesített és ebből kitűnik, hogy a már megfizetett előlegek fedezték a felperes követelését. Ezen túlmenően bekövetkezett kárainak megtérítését viszonkeresetben kérte, azonban az elsőfokú bíróság érdemben azt nem tárgyalta.

[41] A szűrőanyag neve szűrőtöltetet illetően nem vitatta, hogy a 2015. december 31-i megállapodás azt tartalmazza, hogy az anyag az ő birtokában van és azt a felperes el fogja szállítani, azonban kérte figyelembe venni, a 2016. január 19-én felperesi ügyvezető által aláírt kompenzációs engedély kiadásából az következik, hogy ezen időpontban már nem volt az anyag birtokában. Ezt az F/22. számú egyenlegközlőre írt üzenet is alátámasztotta, a felek addigra teljeskörűen elszámoltak egymással, mely több, mint egy évvel korábban volt, mint a felperes által utóbb megküldött, kiadásra felszólító levél. Mindezekből az következik, az alperesre nemleges bizonyítási teher már nem hárulhat, e körben tévesen telepítette ő rá a bizonyítási terhet a bíróság. Megjegyezte, méltánytalan megállapítást tesz a bíróság, amikor a szerződés megkötését könyveléstechnikai okokra vezeti vissza. E feltételezést bizonyíték, peradat nem támasztja alá.

[42] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Az ítélet kijavítását elfogadva jelezte, hogy a fellebbezési kérelmek egy része ezzel okafogyottá vált. Fenntartotta álláspontját, hogy a szerződés szövegezéséből eredően a vízkezelő beszabályozását jelentette a próbaüzem lefolytatása, mely a vízműtelepekre korlátozódott. A teljesítési határidőn belüli teljesítés szerződésszerű, nem elvárás az alvállalkozótól, hogy a határidő alatt folyamatosan teljesítenie kell. A kivitelezési munkák befejezését követő 3 héten belül kellett megkezdeni a próbaüzemeket és a szerződésben lépcsőzetesen előírtak szerinti határidőn belül kellett befejezni, melyre a felperes részéről valamennyi esetben sor is került. Az irányadó kormányrendelet előírásait a próbaüzem során sikerült teljesíteni, ezt a hatósági határozatok, illetve laboratóriumi vizsgálati eredmények támasztják alá. Az alperes által csatolt határozatok azonban későbbiek, melyek nem a felperes által megtervezett és elkészített vízkezelőkre vonatkoznak, hanem a teljes vízhálózatra.

[43] A szakvéleményre hivatkozással felperes hangsúlyozta, a vízmintavételezés helye ott mérvadó, ahol őt a vállalkozási szerződés teljesítésre kötelezte és nem a vízhálózatok végpontjain. Ennek befolyásolására nem is volt lehetősége. A szakértő a szerződésértelmezési jogkérdéseket nem döntötte el, csak segítette a perbíróságot az értelmezésben. A felperes nem a több milliárdos vízellátási projekt megoldását vállalta, csupán annak egy fontos részét, a vízkezelők megtervezését és azok révén megfelelő minőségű víz hálózatba bocsátását. Az ezzel kapcsolatos próbaüzemet sikeresen teljesítette, ezt a 2015. évi próbaüzemi zárójelentések és vízvizsgálati laborjelentések, valamint a csatolt hatósági határozatok igazolják. Felhívta a figyelmet a projekt sikeres lezárására és arra, hogy az alperes a beruházás ellenértékét megkapta; ez nem lett volna lehetséges a szerződésszerű felperesi teljesítés nélkül. Az alperes pusztán cáfolja a felperes ezzel kapcsolatos előadását, de nem tudta megjelölni, hogy a próbaüzemi teljesítéseket valójában ki más végezte el. A perbeli vállalkozási szerződés kizárólag a vízkezelő-berendezések próbaüzemére vonatkozik, melyeket a vállalkozási szerződés alapján megtervezett és összeállított. Kérte figyelembe venni, hogy ő maga is jegyzőkönyveket készített a próbaüzemi-indításokról, a jegyzőkönyvek az indítási dátumokat pontosan tartalmazzák, melyeket tételesen fel is sorolt. Megjegyezte, a sikeresen elvégzett próbaüzemek már önmagukban igazolják a próbaüzemre indítás tényét az ez alapján járó díjra való jogosultságot.

[44] A klórozók szállításával kapcsolatos követelést illetően hangsúlyozta, hogy azok működőképesek voltak, csupán két vízműben kellett kisebb, pótlólagos eszközöket telepíteni. Az alperes képviseletében személy 2 neve 2016. november 24-i e-mailjében két kivétellel leigazolta a klórozók működését, elkészültét. A levelezés és a szállítólevelek is ezt támasztják alá. A két részbeni teljesítés miatt az azokra vonatkozó proforma számlán szereplő összegeket a végszámlában megfelelő százalékos arányosítással csökkentetten követelte a felperes. A végleges elszámoló számlákat azért csak 2019-ben készítette el, mert ekkor tudta biztosítani az ezzel járó áfa befizetést. Fenntartotta elsőfokú eljárásban kifejtett állításait a szűrőanyag neve szűrőanyag kiadásával kapcsolatos követelését illetően is. Állította, hogy a szűrőanyag a mai napig nem került átadásra. Ezzel kapcsolatban az alperest terhelte a bizonyítás, a bizonyítási teher elhárítása nem foghat helyt.

Az ítéltábla döntésének indokai

[45] A fellebbezés kisebb részben alapos.

[46] Az alperes fellebbezése elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására és a kereset elutasítására, valamint a viszontkereset tárgyában érdemi tárgyalás lefolytatására és a felperes marasztalására irányult. Az alperes másodlagosan azt kérte fellebbezésében, hogy az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részítélettel részben változtassa meg, a felperes keresetét utasítsa el, míg az elsőfokú bíróság ítéletének viszontkeresetét elutasító rendelkezését helyezze hatályon kívül és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára. Harmadlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének teljes hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására történő kötelezését kérte, mivel álláspontja szerint a felek által indítványozott tanúbizonyítások, valamint a viszontkeresethez csatolt okiratok, bizonyítékok értékelése az elsőfokú ítéletben elmaradt, így a tényállás felderítettségének hiánya miatt az elsőfokú eljárás megismétlése és a tényállás kiegészítése szükséges, mely az ügy érdemére kihat.

[47] A Pp. 383. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság – ha az ítélet hatályon kívül helyezésére e törvény szerint nincs szükség – az ügy érdemében dönt.

[48] Az előbbiekből következik, hogy a bíróságnak – a fellebbezésben megjelölt sorrendtől függetlenül – elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése kérdésében kell döntenie, amennyiben az elsőfokú ítélet megváltoztatására és hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelmet egyaránt előterjeszt a fellebbező fél.

[49] A Pp. 381. §-a szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy nem észszerű.

[50] Az alperes fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság ítélete mind ténybelileg, mind jogilag megalapozatlan, mivel a tényállást nem tárta fel kellő mértékben, ítélete hiányos, iratellenes, illetve a logika szabályainak ellentmondó megállapításokat tartalmaz. A feltárt tényekből, a vonatkozó anyagi jogszabályok értelmezése során okszerűtlen következtetéseket vont le. A fellebbezés szerint az elsőfokú bíróság anyagi pervezetés körében megsértette a Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltakat, iratellenesen értékelte a felperesi törvényes képviselő előadását, a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokat.

[51] A Pp. 279. § (1) bekezdése a bizonyítás eredményének mérlegelését szabályozza, eszerint a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg.

[52] Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság – a későbbiekben tárgyalandó egy kivételtől eltekintve – az előbbi jogszabályi előírásoknak megfelelően járt el, a perben releváns tényállást helyesen tárta fel, következtései jogszerűek. A bíróság helyesen mellőzte a felek által felajánlott tanúmeghallgatást arra hivatkozással, hogy a jelen perben a felek közötti vállalkozási, illetőleg szállítási szerződés tartalmát, a szerződéskötés körülményeit, a teljesítések menetét, illetve a próbaüzemeket írásban kellett dokumentálnia a feleknek. A rendelkezésre álló okiratok bizonyító erejének megdöntésére, azok tartalmának megcáfolására a felajánlott tanúk vallomásai önmagukban bizonyosan nem alkalmasak. Ugyancsak helyesen mellőzte az elsőfokú bíróság bizonyítékok köréből az alperes által becsatolt magánszakértői véleményt a Pp. 316. § (2) bekezdés b) pontjára figyelemmel. A bizonyítás körében az elsőfokú bíróság a fenti intézkedéseivel az eljárási szabályok szerint járt el, a fellebbezési hivatkozások nem helytállóak, az ítéltábla hatályon kívül helyezést szükségessé tevő eljárási szabálysértést – egy követelési tétel kivételével – nem talált fennállóknak.

[53] Az elsőfokú ítélet rendelkező részének számszaki elírását a törvényszék kijavító végzéssel szabályszerűen korrigálta, így az már ezzel a tartalommal érdemben felülbírálható volt.

[54] A felperes a projekt neve Projekt keretében a perbeli adatok szerint három szerződést kötött az alperessel. A 2014. október 27. napján kelt vállalkozási szerződésben (1/F/5. számú melléklet) a vízkezelők próbaüzemi feladatainak elvégzését vállalta, amelynek kapcsán a szolgáltatás díját megbontva a felek négy feladatkör teljesítéséhez kapcsolták, melyekből a felperes a perben csak két tételt érvényesített. Másodsorban a szintén 2014. október 27. napján megkötött szállítási szerződésben (1/F/6. számú melléklet) a klórozórendszerek beszerzését és telepítését vállalta, melyet az E... Kft. alvállalkozója közreműködésével teljesített. Harmadrészt a felperes feladatát képezte a szűrőanyag neve szűrőanyag beszerzése, amelynek fel nem használt részét visszavásárolta az alperestől, ezt kérte a kereseti kérelmében részére kiadni.

[55] A peres eljárás egyik fő kérdését a felek közötti 2014. október 27. napján megkötött vállalkozási szerződés tartalmi értelmezése, a felperesi szolgáltatások körének meghatározása jelentette.

[56] A felek a perben mindvégig ellentétesen nyilatkoztak a vállalkozási szerződésben megjelölt próbaüzemi feladatok volumenét illetően. A felperes álláspontja szerint feladata csupán a telephelyek, a vízkezelők próbaüzemére terjedt ki, míg az alperes a teljes rendszer – ideértve a lakossági vízhalózatot is – beüzemelését tekintette a felperes szolgáltatásának. Álláspontja szerint az a logikus, hogy a próbaüzem egyes szakaszait a felperesnek kellett elvégeznie, mert ésszerűtlen, hogy csupán egy részfeladat elvégzéséért járna díjazás a felperesnek. Fő érve a per során és fellebbezésében az volt, a felperes a vállalkozási szerződés 3. pont első bekezdésében garanciát vállalt, hogy a kezelt víz minőségi paraméterei a vas, mangán, arzén, ammónia, THM, AOX vonatkozásában megfelelnek az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X.25.) Kormányrendelet (továbbiakban: Kormányrendelet) előírásainak. A Kormányrendelet 4. § (1) bekezdésében a) pontja értelmében a víz minőségének az elosztó hálózathoz származó víz esetében a létesítményen belül azon - a külön jogszabály szerinti - vízkivételi helyen, ahol emberi fogyasztás céljára rendeltetésszerűen vételeznek vizet meg kell felelnie a 3. §-ban foglalt előírásoknak. A 3. § (1) bekezdése értelmében az ivóvíz minőségére vonatkozó határértékeket és parametrikus értékeket az 1. számú melléklet tartalmazza.

[57] Az ítéltábla álláspontja szerint a szerződés szövegében a felek egyértelműen meghatározták a felperes szolgáltatásának körét, amennyiben a szerződés 1. pontjában rögzítették, hogy az alperes, mint megrendelő felkéri a felperest, mint vállalkozót „a megrendelő által kivitelezni kívánt projekt neve Projekt (település 1 neve, település 2 neve, település 3 neve település 4 neve, település 5 neve, település 6 neve, település 7 neve, település 8 neve) a *vízkezelő* komplett beszabályozása és próbaüzemének lefolytatására, valamint a technológia igazolásának érdekében egy kisminta kísérlet elvégzésére”.

[58] Lényeges szerződésértelmezési szempont továbbá, hogy a teljesítés helyeként a felek a vállalkozási szerződés 2. pontjában „a projektben résztvevő települések *vízműtelepei*”-t jelölték meg. Az előbbiekből tehát az következik, hogy a felperes feladatát nem az egész

vízműhálózat próbaüzemének lefolytatása, hanem csupán az egyes vízműtelepeken lévő vízkezelő berendezések próbaüzemének a lefolytatása képezte. Az a tény, hogy a felek a teljesítés paramétereit a Kormányrendelet előírásaihoz kötötték, nem azt jelentette, hogy a kormányrendelet szerinti vízkivételi helyen, azaz egyes fogyasztóknál vett vízmintával kellett teljesíteni a felperesnek az egyes szennyezőanyagok rendeletben meghatározott mértékű előfordulását, hanem azt, hogy a felperesnek a kormányrendeletben meghatározott értékeket kellett produkálnia a vízműtelepek vízmintavételi helyein. Az alperes értelmezése ellentétben áll a vállalkozási szerződés fentiekben idézett kifejezett és egyértelmű rendelkezéseivel.

[59] Összefoglalva: a felperesnek a vállalkozási szerződés alapján tehát a projektben érintett vízműtelepek próbaüzemét kellett elvégeznie. Az alperes állítása szerint a felperes még ezt a feladatot sem látta el, mivel nem igazolta, hogy ténylegesen ő folytatta le a próbaüzemet. Álláspontja szerint a felperes által a perben becsatolt 2015. októberi, novemberi és decemberi útnyilvántartások, valamint az a tény, hogy a szerződésben meghatározottakhoz képest hamarabb végezte el a felperes a próbaüzemet, illetve, hogy 2016-ban is folytatódott a próbaüzem, továbbá az illetékes szerv monitorozást írt elő azt bizonyítják, hogy a felperes nem teljesítette a szerződésben vállalt kötelezettségeit.

[60] Az elsőfokú bíróság ítéletében helyesen hivatkozott a szakértő megállapításaira, aki szakvéleményét a perben rendelkezésre bocsátott okiratokra alapította. A felperes ugyanis jegyzőkönyvet készített a projekt helyszínein a próbaüzem beindításokról (I/F/2. számú melléklet), illetve a próbaüzemek lefolytatásáról. Ezekből pontosan megállapíthatók a próbaüzem indítások dátumai. A sikeres próbaüzem teljesítését pedig igazolják egyfelől a 2015. évi próbaüzemi zárójelentések, illetve vízvizsgálati laborjelentések (I/F/7. számú mellékletek), de ugyancsak ezt támasztják alá az alperes által 5/A/3. szám alatt csatolt határozatok is. A szakértő helytállóan hivatkozott arra a szakvéleményében, hogy a felperes által végzett próbaüzem sikeres lefolytatása nélkül a próbaüzem második, a vízhálózatra vonatkozó szakaszára nem kapta volna meg az engedélyt az alperes, azaz önmagában már ez is igazolja a vízműtelepeken elvégzett sikeres próbaüzemeket (51. számú igazságügyi műszaki szakértői vélemény 27. oldal, 3.1.4., 3.1.5. pont).

[61] Az ítéltábla álláspontja szerint nincs jelentősége annak, hogy a felperes a vállalkozási szerződés 6. pontjában meghatározott teljesítési határidőhöz képest hamarabb végezte el a próbaüzemet. Helyesen hivatkozott arra felperes, hogy a szerződésben megjelölt egyes részhatáridők a próbaüzem időtartamát, mint a szolgáltatás teljesítésének végső határidejét jelölték meg, azaz nem volt akadálya, hogy a felperes hamarabb teljesítse a szerződésben megjelölt feladatokat. A felek maguk is úgy rendelkeztek a szerződésben, hogy „a próbaüzem befejezését az utolsó mintavétel eredményének a megérkezése jelenti”, vagyis a próbaüzem sikeres befejezéséhez – az előírás szerű minták produkálásához – és nem a próbaüzemre biztosított időtartam elteléséhez kötötték a teljesítést. Megjegyzendő még, hogy a próbaüzem első fázisának lezárására a harmadik hét végén – tehát a felek szerződésében kikötöthöz képest korábbi időpontban – a mérnök alvállalkozó által készített próbaüzemi terv is lehetőséget engedett, az ott írt feltételek teljesülése esetén (a tényállás [5] bekezdésében idézett 2. mondat). Az alperes hivatkozása a Kormányhivatal által 2016. évre előírt monitorozására, illetőleg a próbaüzem általa szerződtetett más vállalkozókkal történő befejezése nem cáfolja a felperesi teljesítés megtörténtét. A felperes maga sem állította, hogy a teljes próbaüzemet ő maga, egyedül folytatta volna le, sőt kifejezetten jelezte, hogy nem volt ráhatása az általa elvégzett próbaüzemet követő további eljárásokra, vagyis a teljes rendszer beüzemelésére.

[62] Helytállóan hivatkozott az alperes fellebbezésében arra, hogy az elsőfokú bíróság tévesen minősítette nem vitatottnak a kereseti kérelemben megjelölt 2 400 000 forint + áfa összegű „próbaüzemre indítás, első visszamosás aktiválás szolgáltatás” ellenértékét. Az alperes valóban vitatta ellenkérelmében és viszontkeresetében e tétel vonatkozásában is a felperesi teljesítést, amely azonban az okirati bizonyítékok folytán, az előbbieken már kifejtettekre figyelemmel alaptalan volt. A próbaüzem indítására, illetőleg a próbaüzem lebonyolítására kikötött díjak tehát megilletik a felperest, ezért helyesen kötelezte ezek megfizetésére az alperest az elsőfokú bíróság ítéletében.

[63] Az elsőfokú bíróság szakértői véleményre alapított helyes álláspontja szerint a felperes nem szegett szerződést, ezért a szerződésszegésre alapított viszontkeresetet helytállóan minősítette alaptalannak és utasította el, arra nézve külön bizonyításra nem volt szükség.

[64] A felperes a keresetlevélhez csatolt okiratokkal igazolta a szűrőanyag neve szűrőtöltet vonatkozásában létrejött alperesi megrendelést, a számlázást, a felek között létrejött visszavásárlási megállapodást, valamint a kompenzálást.

[65] Az alperes fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a felek között létrejött kompenzálási megállapodás engedélyezésével a felperes lényegében elismerte, hogy a szűrőanyagok már visszakerültek a birtokába, mivel álláspontja szerint ennek hiányában nem járult volna hozzá a megállapodáshoz. Véleménye szerint e körben nemleges bizonyításra nem köteles, erre az elsőfokú eljárásban a törvényszék nem is hívta fel.

[66] Az ítéltábla álláspontja szerint nem merült fel az elsőfokú eljárásban nemleges bizonyítás szükségessége (ez egyébként is fogalmilag kizárt); az alperesnek valójában azt kellett volna bizonyítania, hogy a szűrőanyagot a felperesnek átadta, azt a felperes birtokba vette. Ezt bármilyen átvételi elismervény, szállítólevél vagy más – kölcsönösen ellenjegyzett – okirat becsatolásával megtehetette volna. Az ítéltábla egyetért az elsőfokú bíróság álláspontjával: önmagában a kompenzálás nem jelenti annak elismerését, hogy a felperes a szűrőanyag birtokába került volna. A felek közötti követelések, tartozások kölcsönös elszámolása a szűrőanyag birtokba adásától teljesen elkülönülő, könyveléstechnikai célzatú megállapodásnak minősül. A visszavásárlási szerződésben a felek rögzítették, hogy a szűrőanyag továbbra is az alperes birtokában, őrzésében marad, így ettől eltérő további (későbbi) bizonyíték hiányában helyesen értékelte úgy az elsőfokú bíróság, hogy a szűrőanyagnak jelenleg is az alperes birtokában kell lennie, és kötelezte ennek kiadására az alperest a szűrőanyag értékének megjelölése mellett.

[67] A klórozó berendezések szállítási szerződéséből eredő követelés megítélését illetően kiinduló bizonyíték, hogy a felek 2014. október 27. napján kötöttek szerződést a projekt neve Projekt vízkezelő rendszeréhez tartozó szűrőanyagok és klóradagolóberendezések leszállítására. A szerződés 4. pontjában a felperes nem csupán a klórozók leszállítására, de azok üzembehelyezésére is vállalkozott. A felperes 2015. augusztus 19. napján kötött megállapodást az E... Kft-vel, mint alvállalkozóval, hogy a berendezéseket leszállítja és üzembe helyezi. A klórozóberendezések automatikus moduljait a felperes azonban csak ott tudta felszerelni és üzembe helyezni, ahol a számítógépes vezérlés

szerelésével már elkészült az alperes vállalkozója. Lényeges, hogy a klórozók az automatikus modulok nélkül is teljesen üzemképesek voltak, csak az automatizálási funkciók hiányoztak róluk. Azt, hogy valamennyi településen az összes klórozó már bizonyosan üzemképes volt 2015. végén, az a határozott szakértői megállapítás is alátámasztja, hogy enélkül a próbaüzemet meg sem lehetett volna kezdeni. A felperes nem vitatta, hogy település 6 neve és település 7 neve településeken az alperes más alvállalkozó segítségével fejezte be a klórozók automatizálását. Az új vállalkozó, a B... Kft. azonban a felperes által vállalt összeghez képest nagyobb vállalkozói díjért fejezte be ezt a munkát. Az alperes tévesen hivatkozott fellebbezésében arra, hogy a felperes követelését mindössze az E... Kft-vel kötött megállapodással és egy számlával igazolta. A felperes keresetleveléhez csatolta az alperes képviselője által aláírt szállítási szerződést is.

[68] Ezen túl a felek e-mailben történt levélváltásaiból (I/F/8. számú melléklet) ugyancsak megállapítható, hogy a felperes 2016. november 7. napján tájékoztatta az alperest a munka elvégzéséről, illetőleg arról, hogy két vízműben még kisebb, pótlólagos eszközt kell telepíteni. Mindezek alapján felperes képviselője kérte, hogy a levélhez mellékelte proforma számlán (I/F/8. számú melléklet) szereplő összeget alperes fizesse meg részére. Az alperes képviselőjében személy 2 neve a 2016. november 24. napján e-mailben írt válaszában maga is elismerte, hogy a klórozó rendszer település 6 neve és település 7 neve kivételével „komplett, kész, működik”. E levelet az alperes részletesen idézte az 5. sorszámú ellenkérelme és viszontkeresete 25. oldalán. Felperes – alperes által nem vitatott – állítása szerint a település 6 neve és település 7 neve településeken – az alperes késedelme miatt – betontálcára telepítette az alapvető berendezéseket, így a klórozók üzemképesek voltak a próbaüzem megkezdésekor, csupán a számítógépes vezérlés nem volt kiépítve, erre a későbbiekben – más vállalkozó által – került sor.

[69] Az ítéltábla álláspontja szerint a felperes szerződés szerű teljesítését – település 6 neve és település 7 neve települések kivételével – igazolja a felek közötti e-mail levélváltás, melyben az alperes maga is elismerte a felperesi teljesítést, továbbá lényeges bizonyíték erre nézve az a szakértői megállapítás, hogy a klórozó üzemek beépítése nélkül a sikeres próbaüzem nem lett volna lefolytatható (51. számú igazságügyi műszaki szakértői vélemény 29. oldal, 3.1.14. pont).

[70] Az a tény, hogy a felperes szolgáltatásáról csak 2019-ben állított ki számlát, nem cáfolja a felperes teljesítését. A számla későbbi kiállítását a felperes megfelelően indokolta, amennyiben arra hivatkozott, hogy az alperes fizetéstől elzárkózó magatartása miatt a számla kiállításához biztosítania kellett az áfa befizetéshez szükséges összeget, mely csak ekkorra állt rendelkezésére. Ezen rész követelés összecszerűsége vonatkozásában a bíróság utal a felperes keresetleveléhez F/14. számon csatolt számlára, melyben a felperes részletezi az egyes tételeket, abból kitűnik, hogy követelését csökkentette az alperes által befizetett előlegekkel, illetőleg az el nem végzett munka ellenértékével. Az alperes ellenkérelmében és fellebbezésében vitatta a felperesi teljesítést, a viszontkeresetéhez csatolt táblázatban (5. számú beadvány 27. oldal) pedig kimunkálta, hogy a klórozáshoz kapcsolódó hiányzó berendezések telepítését a felperes által díjcsökkentésként elszámolt összegnél drágábban végeztette el más alvállalkozóval. Az alperes nem vitatta, hogy a felperes miért nem tudta befejezni a telepítést-szerelést település 6 neve és település 7 neve vízműtelepén, ezért az ítéltábla sem állapított meg felperesi szerződés szerűséget e körben. Ugyanakkor – mivel a szállítási szerződés ezt nem részletezi – a jelenleg a perben rendelkezésre álló adatokból nem különíthető el, mekkora részösszegű lett volna a két érintett településen végzett felperesi

tevékenység ellenértéke, illetve milyen értékű volt a ténylegesen elvégzett felperesi munka ezeken a vízműtelepeken, és ezzel arányos-e a felperes önként vállalt díjcsökkentése. Ezekre nem terjedt ki a szakértői bizonyítás sem, mely a peradat-hiányok miatt elengedhetetlenül szükséges lett volna.

[71] Az ítéltábla álláspontja szerint a felperes klórozó telepítéssel kapcsolatos 6 112 383 forint összegű követelésének összecszerűsége részben nem bizonyított, ezért az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletét a Pp. 381. §-ára figyelemmel részítéletével a 6 112 383 forint marasztalására irányuló részében – az elsőfokú eljárásban megállapított teljes perköltségre is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot e körben a per érdemi szakaszától új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Egyebekben az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

[72] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a per érdemi tárgyalási szakában a felperes – másodfokú tárgyaláson már vállalt – szakértői díjelőlegezését követően szakértői bizonyítást kell lefolytatnia a felek közötti klórozó berendezések szállítására kötött szerződés rendelkezéseit figyelembe véve annak megállapítására, hogy a felperes keresete indokolásában (10. oldal) megjelölt díjcsökkenési mérték (42% és 56%) megegyezik-e a település 6 neve és település 7 neve helyiségek vízműtelepén el nem végzett szerződéses kötelezettség ellenértékével. Csak ezen adat birtokában tud dönteni az elsőfokú bíróság a 6 112 383 forint összegű felperesi követelés összecszerűségének megalapozottságáról.

[73] A hatályon kívül helyezés kiterjedt az elsőfokú perköltségre is, mivel a megismételt eljárás eredményétől függően változhat a peres felek pernyertességi-pervesztességi aránya, mely új perköltség-viselési rendelkezést vonhat maga után.

[74] A Pp. 386. § (3) bekezdésére figyelemmel az ítéltábla a felek másodfokú eljárásban felmerült perköltségének összegét csak meghatározta, azok viselése, illetve megfizetése kérdésében a továbbiakban az elsőfokú bíróság dönt. A másodfokú költségmegállapítás során az ítéltábla alperes esetében az ügyvédi munkadíj 150 000 forintos összegén túl figyelembe vette a lerótt fellebbezési illeték arányos (15%) hatályon kívül helyezett követelésre eső részét is (375 000 forint).

Szeged, 2022. június 2.

Dr. Hámori Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.

előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.

táblabíró